

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

 Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЧИТКА 3 ЛИСТА»**

«Мистецтво сучасного співу»

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність – В5 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Дніпро 2025

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Читка з листа» належить до циклу професійно-орієнтованих музичних дисциплін і спрямована на розвиток практичних навичок швидкого орієнтування у нотному тексті та точного виконання музичного матеріалу без попередньої підготовки. Курс поєднує формування базових знань з нотної грамоти та ритміки з розвитком інтонаційної точності, музичного слуху та ансамблевих навичок.

Програма курсу передбачає послідовне освоєння технік читання з листа, включаючи роботу з простими мелодіями, хроматичними та складними інтервалами, джазовими ритмами, синкопами, поліфонічними фактурами та гармонійною взаємодією з акомпанементом.

В результаті студенти опановують навички впевненого читання нотного тексту, розвиток інтонаційної точності та слухового контролю, а також формують базу для подальшої професійної музичної діяльності.

КОМПЕТЕНТНОСТІ:

У межах курсу освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Загальні компетентності (ЗК):

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та вміння в музично-теоретичній / виконавській / педагогічній / організаційно-творчій діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої / педагогічної / організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

Для здобувачів, що навчаються на основі базової середньої освіти, кількість кредитів ЄКТС – 10, загальна кількість годин – 300, з них аудиторних — 131, самостійних – 169. Для здобувачів, що навчаються на основі повної загальної середньої освіти, кількість кредитів ЄКТС – 6, загальна кількість годин – 180, з них аудиторних – 109, самостійних – 71.

МЕТА КУРСУ

Мета — підготовка здобувачів (фаховий молодший бакалавр) до професійної концертно-творчої діяльності в академічній культурно-мистецькій сфері. Навчання передбачає розвиток навичок миттєвого сприйняття нотного тексту, точного інтонування, ритмічної стійкості та виразності виконання. Особливу увагу приділено формуванню стійкого нотного зору, координації слуху та голосу, що забезпечить впевнене виконання вокального матеріалу без попередньої підготовки.

Прогнозовані результати навчання (РН)

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Курс є базовим компонентом музичної підготовки 9 класу та спирається на знання з музичної грамоти, ритміки та вокальної практики. Дисципліна сприяє розвитку індивідуальних та колективних вокальних навичок.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Заняття реалізуються у формі практичних аудиторних занять та самостійної роботи. Основні форми:

- Виконання нотних прикладів у різних розмірах і тональностях.

- Інтонаційні вправи на хроматизми, стрибки та складні інтервали.
- Ритмічні вправи, синкопи та свінг.
- Ансамблеві вправи: дуети та ансамблеві партії.
- Робота з акомпанементом для розвитку гармонійного слуху.

Методи навчання

У дисципліні «Мистецтво сучасного співу» використовуються як загальні дидактичні, так і спеціальні вокальні методи навчання:

- Метод показу.
- Метод поступового ускладнення.
- Метод активного слухового аналізу.
- Концентричний метод.
- Метод внутрішнього інтонування.
- Аналітичний метод.
- Ритміко-інтонаційний метод.
- Евристичний метод.
- Метод слухового контролю.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Читка з листа» спрямована на формування у здобувачів практичних навичок швидкого та точного читання нотного тексту, розвитку інтонаційної точності, ритмічної чутливості та гармонійного слуху. Курс розкриває принципи роботи з різними музичними фактурами та стилями, включно з одноголосними і багатоголосними партитурами, джазовими ритмами та свінговою інтерпретацією, а також ансамблевим виконанням.

Програма охоплює засвоєння основ нотної грамоти та ритміки, розвиток навичок читання з листа простих та складних мелодій, роботу з хроматизмами, стрибками та незвичними інтервалами. Студенти навчаються визначати тональність, ритмічні акценти, розмір та темп твору, а також адаптувати свій голос під акомпанемент. Особлива увага приділяється розвитку ансамблевих навичок та гармонійного слуху для роботи у дуетах, ансамблях та поліфонічних партіях.

У результаті опанування дисципліни студенти здобувають уміння впевнено читати нотний текст з листа, точно відтворювати ритм та інтонацію, співати у різних стилях і музичних фактурах, працювати з акомпанементом, а також демонструвати готовність до творчої, навчальної та концертної діяльності.

1. Основи нотної грамоти та ритміки у сучасному співі

Метою даної теми є формування у студентів базових знань з нотної грамоти, які є необхідними для будь-якого вокаліста. Вона передбачає знайомство з нотним станом, ключами, назвами нот, тональностями, тривалостями та основними видами ритмічних малюнків. Студенти вчать читати та співати прості мелодії, виконуючи їх у різних розмірах

(2/4, 3/4, 4/4). Практична частина включає вправи на точне відтворення ритму, розпізнавання пауз і засвоєння темпових позначень. Велика увага приділяється розвитку відчуття метричного пульсу, що є основою для будь-якого сучасного стилю співу. Результатом засвоєння теми стане впевнене читання нотного тексту та здатність орієнтуватися у простих ритмічних структурах.

2. Читання з листа простих мелодичних ліній у різних розмірах

Ця тема розвиває здатність вокалістів співати нотний матеріал без попередньої підготовки. Робота починається з простих мелодій, що не перевищують діапазону октави, поступово ускладнюючи до вправ з модуляціями. Студенти вчаться визначати розмір, тональність і основні ритмічні акценти перед виконанням. Практикується читання мажорних і мінорних мелодій у різних темпах. Викладач акцентує увагу на збереженні правильного інтонування та музичної фрази. Очікуваним результатом є формування у студентів базових навичок читання з листа, що допоможе їм впевнено працювати з будь-яким музичним матеріалом.

3. Інтонаційні труднощі: хроматизми, стрибки на широкі інтервали

Мета теми - навчити студентів точно інтонувати складні інтервали, що часто зустрічаються у сучасній музиці. Особливу увагу приділено хроматичним ходам, інтервалам тритону, септими, збільшених та зменшених інтервалах, а також стрибкам на кварта, квінти та октави. Практичні вправи включають поєднання вокалізів з акомпанементом, роботу на інтонаційну чистоту та розвиток слухової пам'яті. Студенти поступово вчаться впевнено співати навіть «незручні» для голосу інтервали, не втрачаючи тембральної рівності. Результатом стане розвиток точного слуху та підготовка до роботи з джазовим і сучасним репертуаром.

4. Особливості джазового ритму. Синкопи

Тема знайомить студентів з основними елементами джазового ритму, серед яких провідне місце займає синкопа. Викладач пояснює відмінність між класичним та джазовим підходом до ритму, акцентує увагу на відчутті «гойдання» (swing). Студенти виконують вправи на спів синкопованих малюнків, відпрацьовують зміщення акцентів, вчаться поєднувати точність ритму з природністю виконання. Важливою частиною є робота з джазовими прикладами, які демонструють, як синкопа створює живу та динамічну музичну структуру. Результатом стане здатність студента відчувати джазовий ритм і застосовувати його у співі.

5. Читання з листа в стилі свінг

Метою цієї теми є розвиток вміння співати з нот у стилі свінг, де ритміка має особливу структуру. Студенти знайомляться з відмінностями між прямим ритмом і свінговим відтворенням, вчаться правильно інтерпретувати восьмі ноти у свінговій манері. Практичні вправи включають спів джазових фраз і невеликих стандартів, що написані у свінговому стилі. Особливу увагу приділяють точності ритмічного

малюнка. Очікуваним результатом є розвиток гнучкості вокаліста у виконанні сучасної джазової музики та здатність до автентичної інтерпретації свінгу.

6. Розвиток гармонічного слуху: взаємодія голосу з акомпанементом

Ця тема спрямована на формування гармонійного слуху, що є основою для роботи сучасного співака. Студенти вчаться слухати акомпанемент та точно інтегрувати свій голос у гармонічну структуру твору. Практична робота включає спів інтервалів і акордів, утримання власної партії при зміні гармонії, вправи на розпізнавання функцій акордів у тональності. Велика увага приділяється ансамблевому виконанню з фортепіано або іншими інструментами. Очікуваним результатом стане здатність вокаліста співати у злагоді з акомпанементом та відчувати гармонічний контекст музики.

7. Читання поліфонічної фактури: дуети, ансамблеві партії.

Мета теми - навчити студентів працювати з багатоголосним музичним матеріалом. Студенти знайомляться з принципами поліфонії, вчаться співати у дуєті чи ансамблі, зберігаючи власну інтонаційну лінію. Практичні вправи включають виконання простих канонів, двох та триголосних вправ, а також роботу над ансамблевими творами сучасного репертуару. Важливим завданням є вміння чути не тільки свій голос, але й партії інших виконавців, підтримувати баланс і гармонійне звучання. Результатом стане розвиток навичок ансамблевого співу, необхідних для роботи у будь-якому колективі.

P.S. перша та друга теми об'єднанні в одну для здобувачів на базі ПЗСО

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- Поточний контроль: усні відповіді, практичні вправи, спів простих мелодій, інтонаційні та ритмічні завдання.
- Семестровий контроль: створення комплексних вокальних прикладів, читання з листа у різних стилях, робота з акомпанементом.
- Підсумковий контроль: усний залік та виконання комплексного завдання – читання з листа мелодій та ансамблевих партій, застосування джазового ритму та поліфонії.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Робота в колективі та індивідуальна творча діяльність.
- Взаємоповага, конструктивна критика, дотримання академічної доброчесності.
- Пропуски занять компенсуються самостійною роботою під контролем викладача.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Верба В. Скрижаль голосу: вправи та техніки по вокалу. Луцьк без видавництва, 2024. 472 с.
2. Михайловська Р. Сольфеджіо на основі української пісні. К. : Мелосвіт, 2022. 68 с.
3. Черній В. В., Одайник С. І., Тітова О. Р. Удосконалення вокально-виконавської майстерності в навчальному процесі. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 166 с.
4. Berkowitz S., Fontrier L., Kraft L. A New Approach to Sight Singing. 6th ed. New York: Norton & Company, 2023. 422 p.
5. Sanders R. Sight Singing Made EZ: 18-Week Program in D Major. Hal Leonard, 2024. 26p.
6. Ottman R., Rogers R. Music for Sight Singing. 10th ed. New Jersey: Pearson, 2023. 600 p.
7. The Singing Book. New York : W. W. Norton, 2024. 368 p.

Додаткова:

1. Афоніна О. С. Сольфеджіо на основі сучасної джазової та естрадної музики. Навчальний посібник. К.: Нова Книга, 2013. 148 с.
2. Можайкіна Н.С. Методика викладання вокалу: Хрестоматія. К.: Ліра-К, 2021. 216 с.
3. Стахевіч О.Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки. Посібник. Київ.: Нова Книга, 2013. 176 с.
4. Gordon E. Rhythm: Audiation and Notation in 21st Century Pedagogy. Chicago: GIA Publications, 2020. 189 с.